Év díszhala 2014 - 4. fejezet

Idei utolsó cikkünk bizony nyár közepébe nyúlik terveink szerint, így minden cikkre bőségesen jutott idő, hogy az olvasók elmélyedjenek benne. Az, hogy e cikk most a szokottól eltérő módon 1-2 héttel később jelenik meg, reményeim szerint csökkenti a várakozási időt a 2015 Év díszhala választásig. Mert bizony már most bátran kijelenthetem, hogy 2015-ben is lesz Év díszhala választás! És ahogy az a korábbi években már megszokott volt, a szavazást október elsejével írjuk ki, és egészen december 25-ig tart majd. Szintén bevett gyakorlat szerint az 5 jelölt nem holmi „hirtelen felindulásból" kiválasztott faj lesz, hanem komoly szakmai indokok, nyomós érvek állnak majd a háttérben a kiválasztott faj esetén.

Glossolepis incisus - Lazacvörös kalászhal

Lazacvörös kalászhal- Glossolepis incisus

Tenyésztés
Természetvédelmi helyzet

A mostani cikkben elsőként a lazacvörös szivárványhal tenyésztésének alapvető vonásait szeretném felvázolni kiegészítve néhány kis hasznos praktikával. Talán néhányan emlékeznek rá, hogy a zebraplekó tenyésztésének leírását is úgy kezdtem, hogy nincs egyértelmű szabály, több út is járható, ez szinte minden halra igaz, a legtöbb leírás a szakkönyvekben, weboldalakon a legbiztosabb, legnagyobb eséllyel beváló tanácsokat adja. Kétség sem fér hozzá, hogy gyakorlott tenyésztők által írt cikkekben, könyvekben lévő gyakorlati tanácsok hasznosak, és náluk, illetve az esetek többségében is beváltak, de az akvarisztika, a természet, a biológia szépsége, hogy mindig tud újat mutatni, a halak esetében pedig tudvalevő, hogy sokminden egyedfüggő is (színezet, viselkedés, stb.). Mindezek figyelembevételével kezdjünk is bele a *Glossolepis incisus* tenyésztésének megismerésébe!

A sikeres tenyésztés első lépcsőfoka az eredményes tartás. Ennek részletezésébe most nem mennék már bele, ugyanis visszaolvasva az előző 1-2 cikket remélhetőleg nem maradnak megválaszolatlanul a fontosabb kérdések e témakörből. Ha az adott hal, akár konkrétan a lazacvörös szivárványhal tartása eredményes, sikerül kiküszöbölni a betegségeket, és

erős, egészséges halakat tudtunk nevelni, akkor jó esélyekkel indulunk a szaporítás terén is.

Ha komolyabb célzatunk van e tekintetben, akkor a tápra is oda kell figyelni. Egy „átlagos” díszakváriumba, ha csak gondozni szeretnénk őket, akkor például a színtápokkal való etetés teljességgel megfelelő. A tenyésztés azonban túlmutat ezen, így mindenképpen kiegészítő táplálékra lesz szükség. Ezt vegyük komolyan, hosszú távon is biztosítani kell a változatos táplálkozást, ami a különböző fagyasztott és élő eledelek etetése során valósul meg. Konkrétan a tenyésztés megkezdése előtt pedig csak és kizárólag magas minőségű, sőt, lehetőleg élő táplálékot kapjanak. Ilyen lehet a különböző szúnyoglárva (vörös, fehér, fekete), a tubifex, az artémia, de számtalan eleség áll az akvarista rendelkezésére ahhoz, hogy még változatosabbá tegye az étrendet. Ilyen lehet például a grindálféreg (ne adjuk túl gyakran, mert hizlal), a blackworm, a cyclops, a daphnia, illetve különböző zooplanktonok, makrogerinctelenek.

A tenyésztés megkezdése akkor kerülhet szóba, amikor az állatokat megfelelő állapotban találjuk ehhez. Ez azt jelenti, hogy a nőstények teltnek látszanak ikrákkal, a hímek pedig mind szebb színeket vesznek fel, ragyogó vörös ruhát öltenek. Alapvetően is csapatban tartandó a faj, nemenként érdemes legalább 4-5 példányt gondozni. Itt máris két lehetőség, út áll előttünk.

Az egyik esetben párban ikráztatjuk a halakat, amikor a legkikerekedettebb nőstényt a legszínpompásabb hímmel választjuk külön és helyezzük őket az előre elkészített ívatómedencébe.

A másik esetben viszont csoportosan ívatunk, és ugyan a páros ívatás biztosabb megoldásnak tűnik, ha vállaljuk az esetleges kisebb ikraveszteséggel járó kockázatot ami a többi hal miatt fennállhat, akkor viszont csapatos ikráztatásnál még jelentősebb ivadékmennyiséget várhatunk.

Glossolepis incisus

Az ívató medence és a tenyészvíz előkészítése:

Az akvárium, amibe a halakat helyezzük, még páros ívatás esetén is legyen lehetőleg hosszúkás. 10-15 literben nem valószínű, hogy sikerül túl jó eredményt elérnünk, legalább 30- 35 cm körüli hosszúságú medencét válasszunk. Nem szükséges viszont nagyon magasnak lennie, alacsony vízoszlop mellett is jól működik a szaporítás. A hosszabb medencére azért is lesz szükség, ugyanis nem csak 1-2 napig, hanem lehet, hogy akár 1-2 hétig ebben lesznek halaink.

A lazacvörös szivárványhal ívását ugyanis az jellemzi – és még jónéhány rokonáét is - , hogy többhetes időszakokban, úgy. periodikusan ívik. Naponta néhány ikrát raknak le, és ezt heteken keresztül folytatják. Ikráikat jellemzően finom levelű növényekre aggatják, amikre vékony szállal tapadnak. Ikráztató növény gyanánt helyezhetünk el például a medencében jávai mohát, de a szivárványhalaknál bevált mű ikráztató növényeket, műanyag szalagokat is használhatunk. Talajt nem kell a medencébe helyezni, csak nehezíti a dolgunkat.

A halak elméletileg nem ikrafalók, de mint azt a cikk legelején említettem, néha egészen egyedfüggő

lehet a dolog. Éppen ezért a legtöbben azt tanácsolják, ami véleményem szerint is igencsak megfontolandó, hogy az ikrákat naponta távolítsuk el, figyeljük meg alaposan a növényeket vagy épp mű ikráztatókat, és különítsük el a piciket. Számukra egy néhány literes kis nevelő medencét rendezzünk be, de figyeljünk arra, hogy az ikráztató akvárium vizével töltsük fel azt!

A tenyészmedencébe lehetőleg kemény vizet töltsünk, az ország több pontján ugyan előfordul lágyvíz, a legtöbb helyen, főleg nagyobb városokban (pl. a fővárosban) megfelelő keménységű számára a víz, ami 15-20 °nk-t jelent. Mi a helyzet akkor, amikor valakinek pl. 4 °nk-s víz folyik a csapból, és mégis szeretne komolyan foglalkozni a szivárványhalakkal. Ha netán már a költözést fontolgatná emiatt valaki, megnyugtatom, létezik ennek sokkal egyszerűbb módja is. Egy kis matematikai-kémiai gyakorlattal már kiszámítható, hogy milyen arányban és mennyiségben kell a vizet kalcium-szulfáttal ($CaSO_4$) és magnézium-szulfáttal ($MgSO_4$) elkeverni. E két vegyület ugyanis felelős a víz keménységéért, és velük pontosan – a számítástól és adagolás pontosságától, oldódás mértékétől függően - , esetenként pár keménységi fok eltéréssel beállítható a kívánt vízkeménység. Gyakorlatban is bevált, akár 15° Nk-t is lehet vele stabilan, hosszútávon keményíteni.

A kissé lúgos, de legalábbis semleges közeli vizet kedvelik, úgy 7 és 8 között, leginkább 7,5 pH felel meg. A vizet túlfűteni nem kell, az ívás már 24-25 °C-on is sikeres! A hőmérsékletet igyekezzünk úgy beállítani, hogy amikor a párt kihelyezük, az a tartómedence hőmérsékletével egyezzen, és kihelyezés után lassan 1-2 °C-t emelünk rajta. A hőmérséklet változásai ugyanis sok halnál hozzásegítenek az ívás kiváltásához, gondoljunk csak például a lorikáriákra és páncélosharcsákra (bár náluk pont, hogy csökkenésről van szó).

Fontos, hogy mind a szülők ikráztató, mind az ikrák/ivadékok nevelő medencéjébe is helyezzünk egy légpumpával meghajtott szivacsszűrőt, ugyanis mindkét esetben hosszabb ideig lesznek bent a halak.

Az ívató medencébe érdemes jódozatlan konyhasót adagolni, egy kb. 20-30 literes tenyészmedencéhez körülbelül 2 kávéskanálnyi sónál többet nem is kell tenni. Ez egyébként az ikrák keltetésénél is jótékony hatású, ugyanis valamennyire gátolja a gyors gombásodást. Mellette persze az ikrák védelmének érdekében egy kevés Xanthakridint is használhatunk.

A gombásodás elleni védekezés azért is fontos, mivel az ivadékok kelési ideje meglehetősen hosszú, akár az egy hetet is meghaladhatja. Az ivadékok nagyon aprók, az első 1-1,5 hétben csak infuzória-méretű táplálékkal nevelhetőek, például a protoctiszták közé tartozó papucsállatkákkal. 1-2 héttel az elúszás után már átválthatunk banán- és walterféregre, mikróra, valamint frissen kelt artémiára. Mindenféleképpen tágas helyre lesz szükségünk az ivadékok neveléséhez. Amíg kicsik, addig szivacsszűrésre vagyunk utalva, később viszont megfelelő méret fölött az akváriumhoz illő szűrést – nagy szivacs, motoros belső, stb. – válasszunk. A mulmot rendszeresen távolítsuk el, ilyenkor részleges vízcserékkel frissíthetjük a nevelő akvárium vizét. Ez is például egy jótékony hatást jelent, olyan szempontból, hogy ha gyakran cseréljük az ivadékok nevelőmedencéjének vizét, növekedési ütemük is gyorsul! A kedvezőtlen viszonyokra, romló vízminőségre, magas károsanyag-tartalomra az ivadékok eléggé érzékenyek, a rendszeres vízcserék ezért is különösen ajánlottak.

Sokszor látni, hogy a kereskedelemben kapható példányai e fajnak szinte teljesen ezüstszürkék. Ez bizony azért van, mivel akár több száz lazacvörös kalászhallal nem kötheti le a tenyésztő sokszáz literes kapacitását közel egy évnyi hosszúságban. A halak nevelésének költsége miatt jóval drágábbak lennének ez esetben, viszont tény és való, hogy a legtöbb szivárványhal néhány kivételtől eltekintve igazi szépségét 10-12 hónap után éri el. Viszont mi sem szebb látvány, mint egy vörösben tündöklő, sziporkázó kalászhalcsapat!

Glossolepis incisus

Glossolepis incisus

Sajnos már természetvédelmi helyzete sem fest túl rózsásan a halnak, ugyanis 1994-ben már ritka fajként tartották számon, hivatalos IUCN besorolást 1996-ban kapott sérülékeny kategóriában. Sajnos azóta sem sikerült az állománynak jobban gyarapodnia, így félő, hogy előbb-utóbb a veszélyeztetett díszhalak sorába fog kerülni a lazacvörös szivárványhal is. A természetbéli állomány ritkaságának komplex okai vannak.

Ezek egyike, hogy a vadonfogott példányok színezete példátlanul erős, míg ezzel ellentétben a nemzetközi forgalom nagyobb hányadát kitevő akváriumban tenyésztett példányok színtónusa elmarad ettől. Sokan ezért inkább – helytelenül – a vadon fogott példányokat favorizálják, a szelektív tenyésztés helyett, aminek segítségével elérhetőek lennének a ragyogó színek, melyekhez hozzáteszem, a megfelelő gondozás is hozzájárul.

A Sentani-tó körüli emberi népesség egyre nő, ami jelentős szennyvízterhelés jelent a tó számára, ugyanis ezt sajnos beleengedik. Ez a fajta veszélyforrás nem csupán a lazacvörös kalászhalat, hanem a tó teljes ökoszisztémáját veszélyezteti.

További fenyegető tényező a biotópidegen fajok betelepülése. Közülük kisebbik problémát a meghonosított gurámi és kisebb márnafajok okozzák, azonban a nagyobb testű ponytfélék, így a nagyobb márnák, vagy a közismert ponty már komolyabb gond (például a ponty elfogyaszthatja az ikrákat, többek között, ha azok növénylevelekre ragadtak vagy talajra hullottak). Azonban a történelem során mindig is a nem őshonos, azaz biotópidegen ragadozó fajok megjelenése okozta a legnagyobb katasztrófát, gondolok itt a különböző szigetek izolált populációit megtámadó nyestekre, rókákra, macskákra, kutyákra (bár pl. a szapora nyulakat, mint károkozókat sem kell félteni). Ilyen ragadozók közül számottevőek az afrikai tilápiák és a szapora békaharcsa.

A faj természetvédelmi státuszára továbbá a tó relatíve kis mérete sincs jó hatással, ugyanis a legnagyobb szélességében is csak 5 km, míg hossza sem haladja meg a 30-at.

Rokonai közt szerencsére találunk még több viszonylag gyakori, kevéssé veszélyeztetett fajt is, illetve többük adathiányos, még nem került sor felmérésükre. Legrosszabb állapotban a *Glossolepis*

wanamensis áll mindközül, ő ugyanis a kihalással kritikusan veszélyeztetett fajnak számít. Gyakorlatilag már 1996 óta e kategória tagja, a ’70-es évekbeli megtalálása után (1979-ben írták le) a ’94-95-ös évek felmérési periódusában már nagyon nehéz volt megtalálni. A biotópidegen fajok a legfőbb veszélyeztető tényezői, de nála ez azért súlyos probléma, mivel alig 2-3 km-es tóban él!

Idei cikksorozatunk ezennel végéhez ért, és bár túl pátoszosan sem szeretnék fogalmazni, mégis ünnepélyesen lezárom ezévi programunkat is. Mint azt a bevezetőben említettem, pár hónap múlva már jövő évi programunk jelöltjei közül lehet megkezdeni a „vérre menő” csatározást a virtuális szavazórendszer segítségével. Partnereink segítségét ezúton köszönöm idei évi cikkeink terjesztésében, az olvasóinknak pedig remélem, sikerült pár tartalmas percet okoznunk, várjuk őket október elsejétől újra!

Kezdeményező honlap:
gabrinus.hu

Támogatóink:

- http://www.akvariummagazin.hu és az AME
- http://www.diszhal.info
- http://www.agriosz-aqua.hu
- http://www.daniodiszkont.hu(DánióDíszhal Diszkont)
- http://www.tuzhal.hu (Tűzhal Nagykereskedés)
- http://www.fisch.hu
- http://www.szotyikaakva.blogspot.com
- http://www.korallosakvarium.hu (Korallosakvárium Kft; Budapest)
- Exotic Aqua Akvarisztikai és Díszállat-szakkereskedés; Mosonmagyaróvár

A fotók a Google képkeresőjéből származnak!

Írta és szerkesztette: *Liziczai Márk*

KATEGÓRIÁK:

2014 díszhala, Az év díszhala

KULCSSZAVAK:

természetvédelmi_helyzet, 2014_Év_díszhala, Lazacvörös_szivárványhal, Liziczai_Márk, 4_fejezet, tenyésztés, Glossolepis incisus
Beküldte: mark24
Katalógusba került: 2014-08-03 14:44:00
Legutolsó frissítés: 2019-09-05 17:11:40
Katalógus ID: 6773
Oldal linkje:
https://akvaristalexikon.hu/az-ev-diszhala/ev-diszhala-2014-4-fejezet.html

© Akvarista Lexikon - Minden jog fenntartva